

УДК 811.161.2'42:821.161.2'6.09 (092)

Надія Бойко

КОНТРАСТ ЯК ОЗНАКА ІДІОЛЕКТУ ЄВГЕНА МАЛАНЮКА

У статті схарактеризовано контраст як ознаку мовотворчості Євгена Маланюка та як засіб експресивізації ідіолекту автора. Встановлено, що контраст у поетичній мові митця об'єктивований трьома групами концептуальних бінарних опозицій (універсальними, філософсько-культурними, індивідуально-авторськими), кожна з яких по-різному наповнена особистісними семантичними планами, розмаїтою палітрою суб'єктивних інтенцій автора. Домінування контрастивної семантики забезпечують узусально та контекстуально антонімовані лексичні та фразеологічні одиниці, репрезентовані різними лексико-семантичними, лексико-граматичними, фраземними контрастивами й оказіональними контрактивними асоціативами. Контрастивна семантика в ідіолекті автора моделюється на ґрунті емотивно-аксіологічних значеннєвих планів лексем і фразем, постає потужним і самобутнім засобом експресивізації художньо-поетичних текстів митця.

Ключові слова: контраст, Євген Маланюк, ідіолект, бінарні опозиції, антитеза, оксиморон, експресивізація, лексична семантика, значеннєвий план, контекст, семантична структура.

The article describes the contrast as a sign of Yevhen Malaniuk's linguistic work and as a means of expressing the author's idiolect. It is established that the contrast in the poetic language of the artist is objectified by three groups of conceptual binary oppositions (universal, philosophical and cultural, individual and authorial), each of which is filled with personal semantic plans, a wide variety of subjective intentions of the author. The dominance of contrastive semantics is provided by the usual and contextually antonymized lexical and phraseological units represented by various lexical-semantic, lexical-grammatical, phraseological contrasts and occasional contrastive associatives. Contrastive semantics of the author's idiolect is modeled on the basis of emotional and axiological semantic plans of lexemes and phrases, and appears as a powerful and original means of expressivating the artist's poetic texts.

Key words: contrast, Yevhen Malaniuk, idiolect, binary opposition, antithesis, oxymoron, expression, lexical semantics, semantic plan, context, semantic structure.

Мовотворчість Євгена Маланюка вже була об'єктом наукових студій мовознавців та літературознавців. Дослідники прагнуть осмислити лінгвостилістичну царину мовотворчості представника Празької школи, поета, чий індивідуально-авторський почерк «привертає увагу дослідників як форма вираження буття української поетичної мови в іншомовному середовищі» [Сюта 2010: 42].

У поетичній мові неординарної особистості, талановитого поета, есеїста, публіциста, критика, історика, культуролога переважають креативність і націєцентризм [Каменська 2008: 195]. Письменник чітко й виразно окреслив пріоритетність своїх домінантних орієнтирів: 1) усвідомлення причини поразки національно-визвольних змагань; 2) з'ясування, хто є ті українці, які, як і він, змушені жити за межами України; 3) уміння віднайти в самому собі внутрішні причини, виправдовуючи перехід «на самозгубне становище поета, та ще й українського...» [Куценко 2002: 150].

Про поетичну творчість автора, «одержимого Україною», з'явилося чимало літературознавчих розвідок з 1989 р. (праці І. Качуровського, Д. Павличка, Л. Куценка, О. Астаф'єва, В. Базилевського, М. Ільницького, Ю. Коваліва, Н. Лисенко, Т. Салиги, Н. Каменської, Д. Віконської, Ю. Войчишин та інших учених).

Із-поміж мовознавчих студій заслуговують на увагу праці С. Єрмоленко, О. Семенець, О. Тищенко, Г. Мельник та інших дослідників. Семантичний і функціональний аспект метафоричних структур у мовотворчості Євгена Маланюка був предметом дослідження О. Тищенко [Тищенко 2004]. Г. Мельник схарактеризувала функції антропонімів, уживаних у збірці Євгена Маланюка «Стилет і стилос» [Мельник 2003]. Праці О. Семенець присвячені виявленню й аналізу лінгвістичної синергетики ідіолекту Євгена Маланюка [Семенець 2005]. Як домінантні поетичномовні ознаки індивідуальних стилів Павла Тичини і Євгена Маланюка розглядає епітети С. Єрмоленко [Єрмоленко 2011].

Метою статті є обґрунтування контрасту як ознаки мовотворчості Євгена Маланюка й індивідуально-авторського засобу експресивізації його поетичної мови.

У сучасному мовознавстві контраст вивчають як засіб моделювання художнього тексту, як «композиційно-стилістичний принцип розгортання мовлення» і як «динамічне протиставлення двох змістово-логічних планів оповіді» [Селіванова 2010: 292]. На такі ознаки контрасту неодноразово вказували як українські, так і зарубіжні мовознавці. Підґрунтям для характеристики контрасту як засобу організації художніх текстів були й залишаються методологічні засади та концептуальні погляди на мову як силу «національного духу» В. фон Гумбольдта, вчення О. Потебні, І. Бодуена де Куртене, інших видатних мовознавців. Кваліфікуючи художній контраст як феномен, що поєднує в тексті різноманітні протиставлення смислів, які репрезентовані низкою семантичних типів (локальний, темпоральний, ідейний, сюжетний, образний, символічний, асоціативний, аксіологічний, емоційний, колірний тощо), сучасні дослідники прагнуть розкрити експліцитний чи імпліцитний вияв контрасту, його інгерентну або адгерентну природу, тобто розмежувати мовні одиниці, що мають реальну чи потенційну спроможність вербалізувати протиставлення, реалізоване в конкретному тексті.

Контраст як семантико-функціональна категорія тексту ґрунтується на протиставленні, антонімії насамперед лексичних одиниць, які мають свої функціональні особливості, стилістичний потенціал, емотивно-оцінну (експресивну) тональність у художніх дискурсах. Контраст кваліфікуємо як сутнісну ознаку художніх контекстів, механізмів їхньої організації, закономірностей розгортання оповіді, виявлення й осмислення нових семантичних планів як у структурі окремої лексеми, так і всього тексту (дискурсу, ідіостилю). Згадувані проблеми неодноразово викликали зацікавлення науковців. В українській лінгвістиці над ними працюють С. Єрмоленко, Н. Сологуб, Л. Мацько, О. Тараненко, А. Мойсієнко, О. Селіванова, М. Скаб, С. Бибик, Ж. Колоїз, Н. Мех, А. Ганжа, Г. Сютя та інші вчені. Актуальним у сучасному мовознавстві є також виокремлення й аналіз основних ознак контрастів, що визначають статус цього феномена, відповідають зв'язкам із основними рівнями тексту (семантичним, лексико-

граматичним, образним, експресивним, прагматичним) у мовотворчості одного чи кількох митців.

Внутрішні стани екзистенційно невлаштованого ліричного героя митець часто об'єктивує крізь призму зіставлення чи протиставлення семантичних планів різнорівневих лінгвальних засобів, що забезпечують експресивізацію художніх текстів. У тих випадках, коли значеннєві плани різнорівневих мовних одиниць набувають індивідуально-авторських зіставних чи протиставних модифікацій, стають маркерами ідіолекту, можна говорити про концептуальний рівень контрастів, домінування їхньої експресивно-стилістичної функції в текстах, оскільки «контраст допускає суб'єктивне перетворення об'єктивних протиріч реальної дійсності» [Андреева 1998: 14].

Відповідно до основних концепцій художнього світосприйняття й світорозуміння ХХ століття реалізацію експресивного потенціалу контрасту як принципу композиційно-стилістичного, естетичного осмислення об'єктивної дійсності простежено в трьох групах концептуальних бінарних опозицій: 1) загальнолюдські, універсальні; 2) філософсько-культурні; 3) індивідуально-авторські [Гриня 2014: 22].

Виявлення концептуальної природи контрасту базується на основі когнітивної та психічної спроможності адресата декодувати два протилежні змістово-логічні плани, знакові засоби, установлювати смислові зв'язки між елементами, у яких порушено логічні висновки про суперечливість між реальним і змодельованим, узуальним і фігуральним способом номінування. Контраст передбачає спроможність людської свідомості крізь призму нестандартного мислення моделювати семантичні плани контрастивів, що й забезпечує адекватність смислового й стилістичного сприйняття компонентів текстової опозиції, її експресивний потенціал.

В ідіолекті Євгена Маланюка об'єктивовано всі три групи концептуальних бінарних опозицій. Із-поміж вербалізованих загальнолюдських, універсальних опозицій, що мають архетипний характер (*добро – зло, життя – смерть, воля (свобода) – неволя (рабство), радість – сум, багатство – бідність, минуле – майбутнє, старе – нове, вічне – минує (плинне), істинне – хибне* та ін.), в ідіолекті автора домінують

структури, у яких регулярні антонімічні зв'язки увиразнені, актуалізовані додатковими засобами ословлення опозицій, наприклад: *Можна **смерть** лише **смертю** здолати,/ Тільки в цій тасмниця **буття**./ І зерно мусить **вмерти**, щоб дати/ В **життє**давчому **житі** – **Життя*** [Маланюк 1992: 45]. Це поезія «З «Євангелії піль», у якій контраст вибудовано на основі загальноновживаної антонімічної пари *життя* – *смерть*. Експресивність контексту увиразнюють часткові повтори, репрезентовані контекстуальними синонімами (*життя* – *буття*), спорідненими словами та okazіоналізмом. У поезії «Демон мистецтва» цей загальнолюдський контраст слугує засобом експлікації позиції автора щодо ролі митця в соціумі: *А я взнав на кривавих путях:/ Не на **смерть** – на **безсмертя** засудить/ Мене присуд **сліпого життя***. Актуалізацію контрастивних семантичних планів спільнокоренових антонімів *смерть* – *безсмертя* простежено й в інших контекстах митця: *А що ж таке війна? **Смерть** і **безсмертя** разом*. Контрастиви споріднених семантичних планів формують й індивідуально-авторські опозиційні кореляції, пор. текст про смерть матері: *Я бачив се, вдвлявся – і не повірив,/ Що **віддих** був останній, що – **скінчилось**./ Що **несмертельна** в мить **оту померла**./ І що все те, що бачу, – називають/ **Безсилим** і **порожнім словом смерть*** («Демон мистецтва»). Чинниками, що забезпечили процеси експресивізації поетичних контекстів митця, стали контрасти, вибудовані на лексико-граматичному, лексико-семантичному та фраземному рівнях.

Експресивізації художніх текстів сприяють використані різнорівневі контрастні мовні засоби, що забезпечують стилістичну зв'язність тексту, структуровану з опертям на кореляцію з системою мови. У поезіях автора зазвичай це контрасти з виразно вербалізованою негативнооцінною конотацією соціального спрямування. Поезія «Липень», наприклад, побудована на різких контрастах двох її частин: 1) фрагментів довіклля (картин буяння розкішної літньої природи: *Дзвенів нещадно пожадливий день,/ Цілуючи ненадлим сонцем землю,/ Безсоромно-прекрасну, п'яну землю,/ Що з пристрасті і любоців казилась,/ Танцюючи розпусно тучним тілом/ Блюзнірський тан розкоші і гріха*)

і 2) невимовного горя (смерті зовсім молодої (33 роки) матері). Об'єктивізацію відсутності гармонії між зовнішнім світом (красою картин природи) і внутрішнім (емоційним) станом ліричного героя (час соціальних потрясінь, поразка національно-визвольних змагань, крах державності, смерть матері) забезпечує багатовимірна опозиція одиниць різних рівнів, контекстуальне зближення узуальних нормативних опозиційних кореляцій із низкою пейоративів-інвективів.

В окремих художніх контекстах автора відбувається безперервний (ланцюговий) процес творення нових і нових опозиційних смислів, що ґрунтуються на співвідношеннях загальнозживаного лексику, фіксованого в мові, узуальної концептуальної системи і складної концептосфери поета. Поезія «Сьогодні» через ланцюг динамічних протиставлень репрезентує роздуми над швидкоплинністю життя й важливістю відчувати та цінувати кожну його мить: *А дні плывуть – мелодія в блакить,/ А дні дзвелять, як золото в лазурі,/ І вічністю триває кожна мить,/ І в спокої втопились давні бурі,/ І океаном заясніла вись,/ І тиша, тиша. Тільки в вишнях білих/ Бреніння бджіл замріяно злились/ В один хорал блаженний і безсилий* [Маланюк 1992: 56]. Контрастиви *вічність – мить, спокій – буря, океан (низ) – вись, тиша – хорал* об'єктивують названі загальнолюдські, універсальні концептуальні бінарні опозиції, що увиразнені суб'єктивними чинниками локативного й фонаційного асоціативних планів (*океан (низ) – вись, тиша – хорал*).

Друга група концептуальних бінарних опозицій – філософсько-культурні опозиції, на зразок: *духовне – матеріальне, сакральне – профанне, моральне – аморальне, своє – чуже, віртуальне – реальне, ідеальне – дійсне, індивідуальне – універсальне, система – хаос, безмежне – обмежене, активне – пасивне* та ін.

До активних і безпосередніх експресивних маркерів ідіолекту Євгена Маланюка належать філософсько-культурні опозиції *батьківщина – чужина, своє – чуже, моральне – аморальне* та ін. Концептуальна бінарна опозиція *батьківщина – чужина* максимально об'єктивована в поезіях «Під чужим небом», «Батьківщині» («Як до Тебе

протоплати тропи?»): *Як до Тебе протоптати тропи?/
В сивій млі спостерегти мету?/
Чи ж пропалить синій жар
Європи/ Азії проказу золоту?...
Що ж Тобі прокляття чи осанна?* [Маланюк 1992: 154]. «Осанна» в поезії митця – це європейський шлях розвитку України, азійський вектор розвитку – «прокляття».

Поезія «Малоросам» містить філософсько-культурні опозиції, побудовані на контрастивному зіставленні двох образів – «переконаного хахла» із психологією меншовартісності і «малоросійського Єремії» (Єремія – святий, давньоєврейський пророк), що символізує європейське світосприйняття й світовідчуття українців: *Чому zostавсь з тобою, хохле,
Безславно тліти на межі/
Та чути тільки сморід здохлий/
Твоєї мертвої душі? А ти,
Малоросійський Єреміє,
Ще блимай відблиском мети!/
Довершуй непотрібні вірші,
Віршуй вогнем останніх сліз,
Віршуй!.. Бо вже не буде гірше/
– Ні там, ні тут: здихає скрізь.* Найявність у поезії аксіологічно маркованих семантичних опозицій *племінь (вогонь) – тьма* віддзеркалює прагнення ліричного героя (українського патріота) віднайти свого, українського, пророка: *Старозавітний племінь Єремії,
Щоб пропалить вже неминучу тьму!*

Концептуальну бінарну опозицію *своє – чуже* в поезії «Під чужим небом» об'єктивують прислівники-локативи *там – тут*. Перший об'єднує етномарковані лексеми, що належать до вербалізаторів мовно-естетичних знаків національної культури (С. Єрмоленко), та формує ностальгійні конотації, мотиви, передає тугу за етнічною Батьківщиною (*степ, луки, вітряки, херсонський простір, кришталеві хвилі*), а другий представлений індивідуально-авторською асоціативною метафорою: *І сниться степ Твій, сняться луки/
І на узгір'ях – вітряки! Там свист херсонського простору!
Там вітер з кришталевих хвиль! А тут – в вікні опустиш штору –/
І п'єш самотній, смертний біль* [Маланюк 1992: 42].

Об'єктивацію концептуальної бінарної опозиції *віртуальне – реальне* простежуємо в поезії «Юрієві Дараганові», де на тлі різноплановості життєвих спостережень і вражень ліричного героя контрастиви забезпечують внутрішню, психологічну

тональність. Зв'язність, взаємодія між різноплановими семантичними опозиціями забезпечена контекстуальними антонімами, що формують експресивне тло всього поетичного тексту: *Гірська душа зійшла в степи,/ Де вітер, і козацькі чоти,/ І щось, либонь, від Дон-Кіхота,/ Бувало, в постаті тремтить./ Щось старовинне, щось п'янке,/ Як пісня, як лицарство й слава,/ Щось разом ніжне і тужаве,/ Мов криця – тверде і крихке* [Маланюк 1992: 176].

Окремі поетичні фрагменти поезій містять виразні оксиморонні структури, що являють собою протиріччя якості, «поєднання слів з протилежними або просто взаємовиключними значеннями для вираження нового цілісного поняття» [Тараненко 2007: 452]. Семантику протиріччя оцінності простежено в контексті, де темпоральна власна назва *Ренесанс* змінює позитивнооцінні компоненти (переносно – «розквіт, піднесення чогось, що було в стані занепаду») унаслідок уживання її в апелятивному значенні й у поєднанні з пейоративним епітетом *лихий* та контекстуальним синонімом *сон*: *Роковане повторення історій – цей смертний сон, цей ренесанс лихий* [Маланюк 1992: 100].

Окрім універсальних та філософсько-культурних концептуальних бінарних опозицій, об'єктивованих зазвичай суспільно усвідомленими, системними, реальними контрастивами, в ідіолекті Євгена Маланюка виявлено значний корпус індивідуально-авторських опозицій, що належать до похідних, okazіональних, увиразнених суб'єктивністю світосприйняття й світовідображення автора. Індивідуально-авторські концептуальні бінарні опозиції формують та актуалізують контрастні семантичні плани лексем і фразем лише у зв'язках із конкретним вербальним оточенням, нетиповим використанням, у тісному зв'язку з контекстом епохи. До індивідуально-авторських концептуальних бінарних опозицій належать лексико-граматичні, фраземні контрастиви та контрастиви-асоціативи. Індивідуально-авторські опозиції домінують в ідіолекті автора, вони формують особливо виразну емотивно-аксіологічну тональність контекстів і розвивають лексичну контрастивну парадигму, яка часто поєднує логічно віддалені, несумісні семантичні плани. Okazіональні

контрастиви різних рівнів функціонують і як антонімовані автором лексичні пари, і як ланцюжки контрастивів-асоціативів, наприклад:

– *смерть – пристрасть, почуття: В цій бурі пелюстків розкішно умирати./ Пить смерти й пристрасти пекучий аромат* [Маланюк 1992: 175]; *У смерть закохані обидва до загину./ О, вічні змагуни, о вороги-брати!* [Маланюк 1992: 252];

– *рід – потурнаки, яничари: Гноблять, калічать, труять рід./ Ворожать, напускають чари./ Здається, знищено вже й слід./ Лиш потурнаки й яничари;*

– *Еллада – Юдея: Від віку й донині Еллада й Юдея –/ Два ворога лютих на древній землі –/ Хрестом і залізом та ядом ідеї/ Руїнують-будують і Рими, й Кремлі* [Маланюк 1992: 113];

– *молитви, радість дня – бруд, парші, короста: Епоха йде молитви і вогня./ Земля напнула готикою росту/ Й, де нині – бруд, де – парші і короста./ Дзвенітиме прозора радість дня* [Маланюк 1992: 71];

– *природне зростання народів, рух природи – гноїща, цвинтарі руїн, калічні України: Крізь гноїща, крізь цвинтарі руїн/ Буятиме нестримний рух природи./ І, замість цих калічних україн./ Рослинами зростатимуть народи* [Маланюк 1992: 72];

– *бенкетує, гуля – топче, катує, стогне: Се мрець воскрес і бенкетує./ Налився кров'ю і гуля./ Копитом топче і катує./ І стугонить моя земля./ І тяжко стогне раб відвічний./ Даремно клекотить весна/ І віє вітер історичний./ Він знов не чує і не зна («Полин»);*

– *рани – стигмати, пурпур крові – опанча, сонце – сльози, золото – іржа, булава держави – чорний листопад: В простори одревли гармати/ Під гук копит і брязк меча./ І замість ран – горять стигмати./ І пурпур крові – опанча./ Сонце, золото – сльози, іржа.../ Сльозами ж золото проржавить/ І вирве булаву держави/ Від тебе чорний листопад («Ще сонцем сяє маєстат»).*

У наведених контекстах емотивно-аксіологічна вербалізація значущих концептів здійснена на основі лексико-семантичних, лексико-граматичних, фраземних контрастивів і репрезентована в ідіолекті автора двома стилістично-функціональними

феноменами – антитезою і оксимороном, що належать до містких та економних засобів експресивізації художніх текстів.

Окрема група індивідуально-авторських емотивно-аксіологічних опозицій репрезентована контекстами, що об'єктивують ключові концепти ідіолекту автора, із-поміж яких *степ*, *Степова Еллада* (вільні простори еллінської культури, рідна земля, вимріяний автором образ-ідеал майбутньої України, «безсила й тендітна» мрія поета та ін.) – *Чорна Еллада* (бранка степова, запроданка-роксоланія та ін.).

Амбівалентне багатоголосся Маланюкового *степу* відзначають літературознавці, акцентуючи, що *степ* у поета це: 1) «призма, крізь яку він бачить увесь спектр буття України», «символ прокляття України», «антонім до волі», «дикий степ, який поглинає творчу енергію людини», «поле бою, де здобувалася багатовікова звитяга українського народу» (Л. Куценко); 2) «це свого роду антитеза варязтву» (В. Базилевський); 3) «степ – ландшафт, степ – слава, степ – територія, степ – ворог, степ – прокляття» (О. Астаф'єв); 4) «саме безмежжя степу, його стихія асоціювалися в поета з малою батьківщиною і породжували ностальгію чи то на паризьких бруках, чи серед американських хмарочосів» [Каменська 2008: 200 – 201].

Аналіз виявив, що базовий в ідіолекті митця концепт *степ* вербалізовано крізь призму семантичних, стильових, стилістичних, системних, архетипних, етнічно маркованих контрастивів, несподіваних асоціацій, графічних засобів (написання із великої (загальні назви) чи малої (власні назви) літери), шляхом фонаційного обігрування окремих словоформ тощо. Він є віддзеркаленням індивідуально-авторського світорозуміння, світовідчуття й мовомислення, специфічним засобом вербальної національної самоідентифікації.

Отже, контраст в ідіолекті Євгена Маланюка об'єктивований трьома групами концептуальних бінарних опозицій (універсальними, філософсько-культурними, індивідуально-авторськими), кожна з яких по-різному наповнена особистісними семантичними планами, розмаїтою палітрою суб'єктивних інтенцій митця. Домінування контрастивної семантики забезпечує узувально та контекстуально

антонімована лексика, фраземіка, репрезентовані різними лексико-семантичними, лексико-граматичними, фраземними контрастивами й оказіональними контрастивами-асоціативами. Контрастивна семантика в ідіолекті автора формується на ґрунті емотивно-оцінних значеннєвих планів лексем і фразем, слугує потужним і самобутнім засобом експресивізації його поетичних текстів.

Андреева Г. В. Актуалізація категорії протилежності в художественном тексті. *Актуальные проблемы стилистики декодирования, теория интертекстуальности, в семантике слова и высказывания*. СПб.: Изд-во С.-Петербур. ун-та, 1998. С. 10 – 17.

Гриня Н. О. Контраст у тексті і дискурсі. *Актуальні проблеми романо-германської філології та прикладної лінгвістики: наук. журн.* Чернівці: Родовід, 2014. С. 20 – 29.

Єрмоленко С. Я. Епітет як ознака індивідуального стилю Павла Тичини і Євгена Маланюка. *Мовотворчість Павла Тичини у дзеркалі третього тисячоліття: зб. наук. праць*. Рівне – Острог, 2011. С. 12 – 22.

Каменська Н. П. «...без тебе повільна, нестямна загибель, Батьківщино моя, Батьківщина німа!» (ностальгійна лірика Є. Маланюка). *Філологічні науки: Зб. наук. праць*. Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2008. С. 195 – 202.

Куценко Л. Dominus Маланюк: тло і постать. Київ: Вид. центр «Просвіта», 2002. 368 с.

Маланюк Є. Поезії. Київ: Український письменник, 1992. 318 с.

Мельник Г. І. Функції антропонімів у збірці Євгена Маланюка «Стилет і стилос». *Записки з ономастики*. Одеса: Астропринт, 2003. Вип. 7. С. 57 – 62.

Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія. Полтава: Довкілля – Київ, 2010. 844 с.

Семенець О. О. Лінгвістична синергетика ідіолекту Євгена Маланюка: автореф. дис. ... доктора філол. наук: спец. 10.02.01 «Українська мова». Київ, 2005. 36 с.

Сюта Г. Мовотворчість Нью-Йоркської групи в українському поетичному дискурсі. *Культура слова*. 2010. Вип. 72. С. 42 – 47.

Тараненко О. О. Оксиморон. *Українська мова. Енциклопедія*. Редкол.: Русанівський В. М., Тараненко О. О. та ін. Київ: «Укр. енцикл.», 2007. С. 452 – 453.

Тищенко О. М. Метафора Євгена Маланюка (семантико-функціональний аспект). Київ, 2004. 144 с.

REFERENCES

- Andreeva, G. V. (1998). Aktualizatsiya kategorii protivopozhnosti v hudozhestvennom tekste. *Aktualnyie problemyi stilistiki dekodirovaniya, teoriya intertekstualnosti, v semantike slova i vyiskazyvaniya*. SPb.: Izd-vo S.-Peterb. un-ta. Pp. 10 – 17 (in Rus.).
- Hrynia, N. O. (2014). Kontrast u teksti i dyskursi. *Aktualni problemy romano-hermanskoï filolohii ta prykladnoi linhvistyky: nauk. zhurn.* Chernivtsi: Rodovid. Pp. 20 – 29 (in Ukr.).
- Yermolenko, S. Ya. (2011). Epitet yak oznaka individualnoho styliu Pavla Tychyny i Yevhena Malaniuka. *Movotvorchist Pavla Tychyny u dzerkali tretioho tysiacholittia: zb. nauk. prats.* Rivne – Ostroh. Pp. 12 – 22 (in Ukr.).
- Kamenska, N. P. (2008). «...bez tebe povilna, nestiamna zahybel, Batkivshchyno moia, Batkivshchyna nimal!» (nostalhiina liryka Ye. Malaniuka). *Filolohichni nauky: Zbirnyk naukovykh prats.* Sumy: SumDPU im. A. S. Makarenka. Pp. 195 – 202 (in Ukr.).
- Kutsenko, L. (2002). Dominus Malaniuk: tlo i postat. Kyiv: Vyd. tsentr «Prosvita» (in Ukr.).
- Malaniuk, Ye. (1992). Poezii. Kyiv: Ukrainyski pysmennyk (in Ukr.).
- Melnyk, H. I. (2003). Funktsii antroponimiv u zbirtsi Yevhena Malaniuka «Stylet i stylos». *Zapysky z onomastyky*. Odesa: Astroprynt. Vyp. 7. Pp. 57 – 62 (in Ukr.).
- Selivanova, O. O. (2010). Linhvistychna entsyklopediia. Poltava: Dovkillia – Kyiv (in Ukr.).
- Semenets, O. O. (2005). Linhvistychna synerhetyka idiolektu Yevhena Malaniuka: avtoref. dys. ... doktora filol. nauk: spets. 10.02.01 «Ukrainska mova». Kyiv (in Ukr.).
- Siuta, H. (2010). Movotvorchist Niu-Yorkskoï hrupy v ukrainskomu poetychnomu dyskursi. *Kultura slova*. Vyp. 72. Pp. 42 – 47 (in Ukr.).
- Taranenko, O. O. (2007). Oksymoron. *Ukrainska mova. Entsyklopediia*. Redkol.: Rusanivskiy V. M., Taranenko O. O. ta in. Kyiv: «Ukr. entsykl.». Pp. 452 – 453 (in Ukr.).
- Tyshchenko, O. M. (2004). Metafora Yevhena Malaniuka (semantyko-funktsionalnyi aspekt). Kyiv (in Ukr.).

Статтю отримано 03.12.2018

Nadiia Boyko

CONTRAST AS A SIGN OF YEVHEN MALANIUK`S IDIOLECT

The article describes the contrast as a sign of Yevhen Malaniuk's linguistic work and as a means of expressing the author's idiolect. It is established that the contrast in the poetic language of the artist is objectified by three groups of conceptual binary oppositions (universal, philosophical and cultural, individual and authorial), each of which is filled with personal semantic plans, a wide variety of subjective intentions of the author.

The dominance of contrastive semantics is provided by the usual and contextually antonymized lexical and phraseological units represented by various lexical-semantic, lexical-grammatical, phraseological contrasts and occasional contrastive associatives. Contrastive semantics of the author's idiolect is modeled on the basis of emotional and axiological semantic plans of lexemes and phrases, and appears as a powerful and original means of expressivizing the artist's poetic texts.